

19. Konkurs Plastyczny na Rysunek o Białej Lasce, 2017r.

Przykłady zabaw, ćwiczeń wprowadzających dzieci w tematykę

Wprowadzenie.

Brak wzroku powoduje zmianę dominacji zmysłów w procesie poznania: zamiast informacji wzrokowych, dominują informacje dźwiękowe i dotykowe. Istotną rolę pełnią także informacje kinestetyczne, węchowe i smakowe.

Słuch.

Niewidomy odbiera najwięcej wrażeń poprzez słuch. Słuch pozwala osobie niewidomej orientować się w otoczeniu i zmianach w nim zachodzących oraz rozpoznawać i lokalizować źródła dźwięku. Dźwięki umożliwiają rozpoznawanie osób po ich barwie głosu, śledzenie ich położenia po odgłosie kroków, orientowanie się czy ktoś wszedł lub wyszedł z pokoju, czy nadjeżdża samochód, jakie jest natężenie ruchu ulicznego. Dzięki falom dźwiękowym odbijanym przez obiekty, niewidomy łatwo może rozpoznać, w jakim otoczeniu się znajduje lub przemieszcza.

Drogą słuchową odbywa się zdobywanie wiedzy i informacji. Niewidomi słuchają książek z audiobooków. Używają mówiącego sprzętu, np. zegarków, kalkulatorów, wag. Korzystają z urządzeń cyfrowych z oprogramowaniem mówiącym - komputerów, laptopów i telefonów. W kinach, teatrach, muzeach korzystają z audiodyskrypcji.

Dotyk.

Ważnym źródłem informacji o otoczeniu jest zmysł dotyku. Dotyk pozwala rozpoznawać przedmioty i ich cechy, takie jak kształt, wielkość, faktura, ciężar, temperatura, rodzaj materiału z jakiego je wykonano. Książki i czasopisma dla niewidomych pisane są w alfabecie Braille'a. Jest to pismo wypukłe, które czyta się lekkimi dotknięciami opuszków palców. Poprzez stopy niewidomy rozpoznaje rodzaj nawierzchni (parkiet, dywan, płytki, asfalt, trawa), nierówności terenu itp.

Wiele obiektów oraz zjawisk jest niedostępnych bezpośrednio oglądowi ludzi niewidomych. Nie mogą oni dotknąć budynków, samolotów, szczytów górskich, rzek, mórz i oceanów, mgły, wiatru, lawiny itp. Wiedzę o tego typu obiektach i zjawiskach niewidomy uzyskuje głównie z opisu innych ludzi oraz z makiet, wypukłych map i planów.

Przykłady zabaw, gier i ćwiczeń pokazujących, że zmysły słuchu i dotyku dostarczają bardzo dużo informacji o otaczającym nas świecie.

Zmysł słuchu:

- „Jaki to dźwięk?”

Przybory: przedmioty (np. dzwonek, telefon, woda w butelce, cukierki w celofanie) i zabawki dźwiękowe (np. bębenek, cymbalki), czynności (np. tupanie nogami, klaskanie, kasłanie, przesuwanie krzesła).

Przebieg: dzieci mają zamknięte oczy i słuchają dźwięków wydawanych przez wybrane przedmioty i zabawki. Nauczyciel pyta „Co to jest?” Dzieci odpowiadają.

- „Kto to jest?”

Przebieg: dzieci dzielimy na dwie grupy. Jedna grupa siada w kole i zamyka oczy. Druga grupa dzieci stoi poza kołem. Dzieci z drugiej grupy kolejno mówią np. mały fragment znanego grupie wiersza lub piosenki, a dzieci siedzące w kole starają się odgadnąć imię mówiącego dziecka.

- „Gdzie to jest”?

Przybory: instrument muzyczny (np. tamburyn).

Przebieg: dzieci siedzą w kole. Jedno z dzieci siada w środku koła i ma zawiązane oczy. Nauczyciel dzwoni tamburynem po różnych stronach dziecka: z przodu, z tyłu, z boku, na górze, na dole. Siedzące dziecko pokazuje ręką lub mówi, z której strony jego ciała znajduje się tamburyn.

- „Chodzenie za dzwonkiem”

Przybory: dzwonek lub inny instrument

Przebieg: zabawa polega na podążaniu dziecka z zamkniętymi oczami za źródłem dźwięku.

Zmysł dotyku:

- „Co znalazłem w worku?”

Przybory: zabawki, przedmioty codziennego użytku (np. kubek, łyżeczka, czapka, szalik, zeszyt, kredka) umieszczone w worku z tkaniny lub w pudełku.

Przebieg: dzieci siedzą w kręgu i zgłaszają się do rozpoznania przedmiotów. Zgłaszające się dziecko zamyka oczy, wyjmuje z worka jedną rzecz i mówi co to jest. Można także bawić się inaczej i pytać dziecko na przykład „czy wyjąłeś ołówkę?” A dziecko odpowiada „Tak” albo „Nie”
Albo jeszcze inaczej: dzieci wkładają do worka różne przedmioty. Następnie chętne dzieci proszone są, by z zamkniętymi oczami wyjęły z tego worka jedną wskazaną zabawkę/przedmiot.

- „Kształty”

Przybory: płaskie figury geometryczne – koło, kwadrat, trójkąt (po 2 sztuki z każdego kształtu), włożone do pudełka

Przebieg: Dzieci - bez patrzenia - wyjmują z pudełka jedną figurę, oglądają ją dotykowo i mówią, jaką figurę wyjęły.

Lub: nauczyciel lub dziecko mówi, jaki kształt należy wyjąć z pudełka. Dziecko z zawiązanymi oczami ma znaleźć ten kształt, wyjąć i pokazać.

- „Domino dotykowe”

Przybory: gra „Domino z fakturami”

Przebieg: dzieci z zasłoniętymi oczami dotykają otrzymane klocki fakturalne i mają powiedzieć jaka jest dana faktura: np. gładka czy szorstka, miękka czy twarda.

Lub: można podać dziecku jeden klocek, a następnie prosić, by spośród pozostałych dobrać klocek o identycznej fakturze.

- „Jaki jest ten przedmiot?”

Przybory: zabawki, przedmioty o różnym kształcie, fakturze, ciężarze, wielkości w pudełku.

Przebieg: dziecko z zamkniętymi oczami wybiera z pudełka jeden przedmiot i opisuje go, używając takich pojęć, jak: duży/mały, gładki/szorstki, ciężki/lekki, okrągły/kanciasty, szeroki/wąski, długi/krótki, pachnący/bez zapachu.

- „Ile mam kredek?”

Pomoce: zestaw kredek

Przebieg: dziecko siedzi przy stoliku i ma zawiązane oczy. Nauczyciel kładzie na blacie kilka kredek i pyta ile kredek jest na stole. Dziecko powinno przeliczyć kredki i podać ich liczbę. Pozostali potwierdzają, czy kredki zostały dobrze przeliczone.

Zmysły węchu, smaku:

- „Co tak pachnie?”

Pomoce: owoce, warzywa, pokrojone w kawałki na osobnych talerzykach

Przebieg: Wybrane dzieci mają rozpoznać bez patrzenia podawane im produkty po zapachu. Pozostałe dzieci obserwują i nagradzają prawidłowe odpowiedzi oklaskami.

- „Jaki to owoc/warzywo?”

Pomoce: małe kawałki owoców, warzyw na miseczkach

Przebieg: Wybrane dzieci z zamkniętymi oczami wyjmują z miseczki jeden kawałek owocu lub warzywa, zjadają go i rozpoznają po smaku co jadły. Pozostałe dzieci obserwują i nagradzają prawidłowe odpowiedzi oklaskami.

Zabawy manipulacyjne i czynności dnia codziennego.

- „Budujemy wieżę z klocków”

Pomoce: 4-5 klocków.

Przebieg: dzieci próbują bez patrzenia ułożyć wieżę z klocków.

- „Składamy klocki lego”

Pomoce: klocki lego.

Przebieg: dzieci otrzymują po kilka klocków lego i z zasłoniętymi oczami próbują je złożyć.

- „Lepimy kształty z plasteliny”

Pomoce: plastelina.

Przebieg: dzieci otrzymują plastelinę i próbują z zawiązanymi oczami ulepić dowolne kształty (wałki, kulki itp.).

- Wykonywanie czynności dnia codziennego z zamkniętymi oczami.

Przebieg: wybieramy konkretne czynności z zakresu ubierania, jedzenia i prosimy dzieci, by wykonały je bez patrzenia.

Ćwiczenie symulujące chodzenie z białą laską.

Przybory: zasłonki na oczy lub chusteczki do zasłonięcia oczu, kijki od gier sprawnościowych.

Przebieg: dzieci siedzą po bokach sali. Pytamy, czy są chętni, by przejść z zawiązanymi oczami wyznaczoną trasę pośrodku sali.

Dzieci, które się zgłoszą, ustawiają się w rzędzie. Następnie pojedynczo, mając zamknięte lub zasłonięte oczy, próbują przejść wyznaczoną, krótką trasę sprawdzając drogę przed sobą za pomocą np. kijka. Nauczyciel idzie obok dziecka, zapewniając mu bezpieczeństwo.

Po przejściu, dzieci opowiadają pozostałym, czy zadanie było trudne czy łatwe.